

Yıldırım
Koç

KESK: Nereden nereye?

*İP Genel
Başkan
Yardımcısı,
Merkez İşçi
Sendika
Bürosu
Başkanı*

Kamu çalışanlarının örgütlenme geçmişi

Devlet memurları ve sözleşmeli personelin örgütlenme ve mücadeleleri, Türkiye işçi sınıfı hareketinin önemli bir parçasıdır.

Türkiye’de memurlar 27 Mayıs Devrimi’nin ardından kabul edilen 1961 Anayasasının 46. maddesiyle sendikalaşma hakkına kavuştu. Bu hakkı kullanabilmeleri ancak 1965 yılında kabul edilen 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu ile mümkün oldu.

1965-1971 döneminde 658 memur sendikası kuruldu. 1965-1971 döneminde kurulan memur sendikaları, 16 Temmuz 1968 günü Türkiye Kamu Personeli Sendikaları Konfederasyonu’nu (TÜRK-PERSEN) ve 24 Nisan 1968 günü de Türkiye İktisadi Devlet Teşekkül ve Teşebbüsleri Personel Sendikaları Konfederasyonu’nu kurdu. Ayrıca, 1968 yılı sonlarına kadar 16 tane de federasyon kurulmuştu.

12 Mart Darbesi’nin ardından memurların sendikalaşması yasaklandı.

28 Mayıs 1990 tarihinde Eğitim-İş Sendikası kuruldu. Ardından sosyalistlerin önderliğinde kamu çalışanları sendikaları oluşturuldu.

Özellikle 1991 yılında kamu kesiminde işçi sendikalarının imzaladığı toplu iş sözleşmeleri ile yüksek ücret zamlarının elde edilmesinin ardından, memurların sendikalaşma eğilimi güçlendi.

Ülkücüler 1992 yılında kamu çalışanları sendikaları ve Türkiye Kamu-Sen Konfederasyonu'nu kurdu.

İslamcılar 1992 yılında Eğitim-Bir Sendikası'nı kurdu. Daha sonraki yıllarda kurulan sendikalarla, 1995 yılında Memur-Sen Konfederasyonu ortaya çıktı.

Sosyalistlerin önderliğindeki kamu çalışanları sendikalarının bir bölümü 27 Ağustos 1992 tarihinde Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu'nu (KÇSP) oluşturdu.

9-10 Ocak 1993 günü Ankara'da 25 kamu çalışanı sendikasının katılımıyla yapılan toplantıda "Ortak Çalışanlar Yasası İçin Eşgüdüm Komitesi" oluşturulmuştu. Eşgüdüm Komitesi'nin 15 Mayıs 1993 günü yapılan toplantısına 28 sendika temsilci gönderdi. Bu toplantıda işbirliğinin kapsamının daha da geliştirilmesi ve kurumsallaşma kararı alındı. Bunun üzerine KÇSP içindeki sendikalar, Eşgüdüm Komitesi'nden çekildi. Bu yapılanma, bir süre sonra, Sendikalar Arası Eşgüdüm Komitesi'ne dönüştü.

KÇSP ve Eşgüdüm Komitesi 15 Mayıs 1994 tarihinde Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonlaşma Kurulu'nu oluşturdu. 8 Aralık 1995 tarihinde de Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) kuruldu.

Kürt milliyetçileri ve KESK

Bu süreçte ve daha sonraki yıllarda, Kürt milliyetçileri KESK'in ve KESK'e bağlı sendikaların yönetimlerinde belirli ölçüde temsil edildi. Kürt milliyetçileri, KESK ve bağlı sendikaların politikalarını, sınıf çizgisinden ayırarak kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaya çalıştı. Kürt milliyetçilerinin KESK içinde özellikle AKP iktidarı döneminde artan güç ve etkisi, KESK'in politikalarının belirlenmesinde en önemli unsurun Kürt milliyetçilerinin çıkarları olması noktasına kadar gelişti.

Günümüzde KESK ve bağlı sendikaların yönetimlerinde Kürt milliyetçilerinin destekçisi konumuna düşmüş siyasal örgütlerin temsilcileri de bulunmakla birlikte, örgütün politikalarında belirleyici güç, Kürt milliyetçileridir.

KESK'e bağlı sendikaların tabanlarında ise büyük çoğunluk, Kürt milliyetçilerinin Türkiye'ye, Türkiye'nin demokratik devriminin kazanımlarına ve işçi sınıfının bütünlüğüne yönelik saldırılarına tepki duymaktadır. Birçok kamu çalışanı, geçmişte büyük emek ve özveriyle kurdukları sendikalarının Kürt milliyetçilerinin eline geçmiş olmasına tepki duymaktadır. Bu insanlar, tepkilerini, üyelikten ayrılmaktan çok, KESK'in eylemle-

rine katılmamak biçiminde göstermektedir. KESK'in Kürt milliyetçilerinin politikalarının aleti haline getirilmiş olması, KESK'in eylemlerinin giderek cılızlaşmasının ve etkisizleşmesinin ana nedenidir. Bunun en somut örneği, KESK'in 17-18 Haziran 1995 eylemi ile 16-29 Ağustos 2013 eyleminin karşılaştırılmasıdır.

Türkiye işçi sınıfı tarihinin en önemli eylemlerinden biri, 1995 yılı Aralık ayında KESK'e dönüşen Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonlaşma Kurulu (KÇSKK) tarafından 17-18 Haziran 1995 günleri Kızılay'da gerçekleştirilen ve 120-150 bin dolayında kamu çalışanının katıldığı Kızılay işgalidir.

KESK 16-20 Ağustos 2013 günleri "İnsanca Yaşam, Güvenceli Gelecek, Eşit, Özgür ve Demokratik Bir Türkiye İçin Yürüyoruz!" şiarıyla 4 koldan Ankara'ya yürüdü. Atilla Özsever, İstanbul'daki eylemi şöyle anlatıyordu: "KESK'in Edirne'den başlayan yürüyüş kolu, 16 Ağustos'ta İstanbul'a geldi, akşam da Kadıköy Altıyol'daki Boğa heykelinin önünden Yoğurtçu Parkı'na bir yürüyüş gerçekleştirildi. İllerdeki etkinliklerin dışında iller arasında otobüsle yolculuk yapılıyor. Kadıköy'de otobüsten inen 30 kadar KESK üyesi, yürüyüşe başladı, kendilerini de ancak 15-20 kişi karşıladı. Her halde İstanbul'daki KESK'e bağlı sendikaların sadece yönetim kurulları bu etkinliğe katılsaydı, sayı çok, çok fazla olurdu."¹

20 Ağustos 2013 günü Ankara'daki eyleme katılanların sayısı ise birkaç yüzle sınırlı kaldı.

KESK'in internet sitesinde 15 Ağustos 2013 günü yer alan açıklamaya göre, bu eylemin amaçları arasında şunlar da var: "Mücadelemiz, bilimsel, demokratik, anadilde eğitim ve özerk üniversite isteyen gençlerimizin mücadelesidir! Mücadelemiz, Kürt halkının barış, demokrasi ve kimliğinin tanınması talebinin gerçekleşmesi içindir!"

Yine KESK'in internet sitesinde yer alan habere göre, Diyarbakır'daki yürüyüş sırasında "Rojava devrimini selamlıyoruz", "El Nusra Rojava'dan defol" dövizleri taşındı ve yürüyüş boyunca, "Biji berxwedana Rojava", "Kürdistan faşizme mezar olacak", "Roboskî'yi unutmama unutturma", "Biji berxwedana gelan" sloganları atıldı.

Bölücülüğün hizmetindeki "sarı" sendikalar

Sendika, işçi sınıfının ekonomik-demokratik mücadelesinde kullanılan örgütlenme araçlarından biridir. Ancak her sendika, işçi sınıfının mücadelesinin bir aracı değildir. İşçi sınıfının tarih sahnesine çıkması, sendikalar-

1 *Yurt*, 20.8.2013.

da ve siyasal partilerde örgütlenmesinin ardından, hakim sınıflar da sendikalar kurdular ve sendikalar aracılığıyla işçi sınıfını kontrol altına almaya çalıştılar.

Sendikaların bazıları “sarı”dır. “Sarı”lık yalnızca patronlara teslimiyet anlamına gelmez. Emperyalistlerin veya işçi sınıfının dışındaki bazı kesimlerin hizmetindeki sendikalar da “sarı”dır.

Sınıf kimliği ve kardeşliği yerine etnik veya inanç kimliğini öne çıkararak işçi sınıfının bütünlüğüne zarar veren örgütler de “sarı”dır.

“Sarı”lığın söylemle ve/veya eylemlilikle ilgisi yoktur. İşçi sınıfını sınıf çıkarları dışında başka amaçlarla kullanmaya çalışan “sarı” örgütlenmeler, çok radikal bir söylem de benimseyebilir, radikal gözükene veya olan eylemler de gerçekleştirebilir.

“Sarı”lığın ölçütü, sınıf çıkarlarının, kimliğinin ve kardeşliğinin ön planda olup olmamasıdır.

Bu açıdan bakıldığında, tarihimizde çeşitli kötü örnekler bulunmaktadır. İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin önderliğindeki 1908 Devrimi sonrasında ayrılıkçı/bölücü Rum milliyetçileri, Rum işçilerini örgütlediler. Rum milliyetçilerinin önderliğindeki Rum sendikaları, sınıf kimliğiyle hareket etmek yerine, etnik kimliklerini öne çıkardılar.

Selanik Sosyalist İşçi Federasyonu’nun Temmuz 1909-Temmuz 1910 dönemine ilişkin yıllık raporunda şu değerlendirme bulunmaktadır: “Ortodoks kilisesinin Rum işçi kitleleri üzerinde büyük etkisi vardır. (...) Rum fırıncı, terzi ve kunduracılarının sendikaları doğrudan doğruya milliyetçi örgütlerin denetimi altındadır ve başkanları da sırayla bir rahip, milliyetçi bir avukat ve Selanik Metropolitidir (Ortodoks Başpiskoposu).”²

V. Glavinof’un 1910 yılında Sosyalist Enternasyonal Başkanlık Kurulu’nu sunduğu raporda da şöyle deniyordu: “İstanbul, Selanik, Kavala, Drama ve İskeçe’deki Rum örgütleri, birbirlerinden kopuk ve tamamiyle Türkiye’deki Rum milliyetçilerinin etki ve yönetimi altındadır. Söz konusu sendikaların başkanlığına, rahipler hiyerarşisinin üst kademelerindeki piskopos, başpiskopos ve benzeri kişilerin ya da ün yapmış Rum yurtseverlerinin seçilmesi alışıl gelmiş bir olaydır. Bu yüzden bu örgütlerin milliyetçi ve şoven tutumlarına, öteki milliyetlere karşı alabildiğine kin beslemelerine ve yaymalarına şaşmamak gerek.”³

2 Haupt,G.-Dumont,P., *Osmanlı İmparatorluğu’nda Sosyalist Hareketler*, Gözlem Yayınları, İstanbul, 1977, s. 88.

3 Haupt, G.-Dumont, P., *age*, 1977, s. 93-94.

Günümüzde Türkiye’de ABD ve AB emperyalizminin ve Türkiye’deki işbirlikçilerinin, Türkiye Cumhuriyeti’ne, Türkiye halkına (Türk milletine), Türkiye işçi sınıfına yönelik büyük bir saldırısı söz konusudur. Emperyalizm, hem vatanımıza ve Türkiye demokratik devriminin kazanımlarına, hem de işçi sınıfının tüm kesimlerinin hak ve özgürlüklerine saldırmaktadır. Günümüzde bir sendikanın görevi, vatan ve cumhuriyet mücadelesiyle işçi sınıfının hak ve çıkarlarını koruma ve geliştirme mücadelesini birleştirmektir.

ABD ve AB emperyalizmine karşı mücadele edilmeden, işçi sınıfının hak ve çıkarları korunamaz ve geliştirilemez. Sendikaları etnik ve inanç kimliğinde kullanılacak bir araç olarak görenler, işçi sınıfına büyük zararlar vermektedir. Sendikaları etnik ve inanç kimliği temelinde kullananlar, işçi sınıfını ve Türkiye halkını bölmektedir ve (söylemleri ne olursa olsun) emperyalizmin politikalarına alet olmaktadır.

KESK sosyalistlerin öncülüğünde kuruldu. KESK’e üye sendikaların tabanını oluşturan kamu çalışanlarının büyük bölümü, Türkiye halkının bütünlüğünü, Kemalist Devrimin (Türkiye demokratik devriminin) kazanımlarını savunmakta, ABD ve AB emperyalizmine karşı çıkmaktadır.

Ancak bu kesimler, KESK içinde örgütlü bir biçimde hareket eden ve gerektiğinde anti-demokratik yol ve yöntemlere başvuran Kürt milliyetçileri karşısında etkili değildir.

Türkiye’de halk içinde etkisiz konumdaki ÖDP ve EMEP gibi örgütlenmeler ise, KESK içinde yılların getirdiği ilişkileri kullanarak ve Kürt milliyetçileriyle güç dengeleri temelinde pazarlık ederek, konumlarını korumaktadır.

Kürt milliyetçilerinin gücü, KESK’in bazı sendikalarında tek başlarına iktidara gelecek kadar büyüktür. Ancak böyle bir politikanın KESK tabanındaki huzursuzlukları iyice artıracığı ve tabanda büyük ayrılmalara yol açacağını bildiklerinden, ÖDP ve EMEP ile Kürt milliyetçiliğinin kuyruğuna takılan Sendikal Birlik gruplarına tahammül etmektedir. ÖDP, EMEP ve Sendikal Birlik temsilcilerine yönetimlerde yer verilmesi, KESK’in tabanındaki büyük rahatsızlığı perdelemeye yönelik bir anlayışın sonucudur.

Ancak bu girişimlere karşın, KESK sürekli olarak güç yitirmektedir.

KESK Genel Başkanı Siyami Erdem, 28 Nisan 1997 günü yaptığı konuşmada, KESK’e bağlı sendikaların 500 bin kamu emekçisinin KESK’te örgütlenmiş olduğunu ileri sürüyordu.⁴

4 *Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) Genel Başkanı Siyami Erdem’in “Ekonominin Küreselleşmesi ve Türkiye’de İşçiler Açısından Sonuçları” Konulu Sempozyum Konuşma Metni* (Çoğaltma), 28 Nisan 1997.

KESK, 1996 yılı Ekim ayında yayımlanan bir yayınında 391,5 bin kamu çalışanını temsil ettiğini belirtiyordu.⁵ Kamu çalışanlarının sendikalaşmasına ilişkin ilk resmi veriler 2002 yılında yayınlandığında, KESK'e bağlı sendikaların toplam üye sayısı 262,3 bindi ve toplam sendika üyelerinin yüzde 40,3'ünü oluşturuyordu. 2013 yılına gelindiğinde KESK'e bağlı sendikaların toplam üye sayısı 237,2 bine indi. Ancak bu dönemde toplam sendikalı memur sayısı 657 binden 1,5 milyona çıktığından, bu rakam, toplam sendika üyelerinin yüzde 16,2'siydi.

Bu dönemde kamu çalışanlarının sayısı arttı. 2002 yılında bu sayı 2,1 milyon iken, 2012 yılı sonlarında 2,7 milyona yükseldi. KESK'in üye sayısı, bu artışa karşın 2004 yılındaki 297 bin düzeyinden, 2013 yılında 237 bine kadar geriledi.

KESK'in bu zayıflamasında önemli etmenlerden biri, AKP iktidarı döneminde memurların net gerçek gelirlerindeki gelişmedir. Genellikle zannedildiğinin aksine, 2002-2012 döneminde memurların ele geçen net gerçek ücretleri yüzde 39,3 oranında arttı.

Reel Net Ele Geçen Ücret Endeksi (1994:100)⁶

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Memur	110,8	109,9	112,7	115,7	122,9	127,7	136,0	147,2	145,1	154,3
% Değişim	+5,7	-0,9	+2,6	+2,6	+6,2	+3,9	+6,5	+8,2	-1,4	+6,3

Memurlar, tüketici kredileri ve kredi kartlarını da yaygın biçimde kullanarak, gelecekte elde edecekleri geliri önceden harcadılar.

KESK hangi program temelinde örgütlenebilirdi?

Kamu çalışanlarının mutlak yoksullaşma yaşamadığı koşullarda, KESK ve bağlı sendikaların önemli bir çekim merkezi olması da zordu. Bu dönemde çekim merkezi olabilmenin tek koşulu, vatana, cumhuriyete ve emeğe yönelik saldırıları bir bütün olarak ele almak, kamu çalışanlarının Türkiye milli demokratik devriminin kazanımlarını koruma temelinde birliğini sağlamaya çalışmak olabilirdi.

Ancak gerek Kürt milliyetçilerinin, gerek Kürt milliyetçilerine dayanarak politika geliştirmeye çalışan ÖDP ve EMEP gibi siyasal örgütlerin ve ya Sendikal Birlik gibi yapıların böyle bir anlayışı ve niyeti olmadı.

Bu durumda, KESK'e bağlı sendikalar sürekli olarak üye ve güç kaybetti. Güç kaybı, üye kaybının çok ötesinde gerçekleşti. Geçmişte yüzbin-

5 KESK, *Kamu Emekçileri Sendikalaşma Hareketi ve KESK (Ekim 1996)* (Çoğaltma), İstanbul 1996, s. 9-10.

6 DPT, *2008 Yılı Programı*, s. 195; *2013 Yılı Programı*, s. 196.

lerce kişiyi eylemlere götürebilen, 17-18 Haziran 1995 Kızılay eylemini gerçekleştirebilen KESK, 2013 Ağustos'unda olduğu gibi, birkaç yüz kişilik eylemlere kaldı.

Sınıf mücadelesinin sert biçimde gündemde olmadığı bir dönemde KESK'in ve bağlı sendikaların önünde iki seçenek bulunuyordu. Ya bu dönemde emperyalistlerden aldıkları güçle ve AKP'nin hoşgörüsüyle kitlesel etkinliğini artıran Kürt milliyetçiliğinin kuyruğuna takılmak, ya Türk bayrağında ve Atatürk resminde simgeleşen demokratik devrimin kazanımlarına sahip çıkmak, bu kazanımları daha da geliştirerek koruma mücadelesine katılmak.

KESK içinde etkili olan Kürt milliyetçileri, ÖDP ve EMEP ile Sendikal Birlik, birinci seçeneği tercih etti.

Bu tercih, hem emperyalizmle uzlaşma ve (proje almada olduğu gibi) işbirliği, hem Kürt milliyetçiliğinin gündemine bağımlı olma sonucunu getirdi. KESK'in bugünkü güçsüzlüğünün ve çaresizliğinin temelinde bu tercih yatmaktadır.

KESK'in amaçları

KESK 8 Aralık 1995 tarihinde kurulduğunda ilk tüzüğünde amaç maddesi şöyle başlıyordu: “*Madde 4: Konfederasyonun, tüm maddi değerlerin yaratıcısı emeğin en yüce değer olduğu gerçeğinden hareketle ve sendikal mücadelenin demokrasi ve özgürlük mücadelesinin bir parçası olduğunun bilinciyle;*”⁷

KESK'in günümüzde yürürlükte bulunan tüzüğünün ilgili bölümü ise şöyledir: “*Madde 4: Toplumun karar süreçlerinde örgütlü olarak söz sahibi olduğu; devletten ve piyasadan azami ölçüde arındırılmış kamusal alanda eşit, ücretsiz, nitelikli, erişilebilir ve anadilinde kamu hizmetini savunur. Konfederasyon, tüm maddi değerlerin yaratıcısı emeğin en yüce değer olduğu gerçeğinden hareketle ve sendikal mücadelenin demokrasi ve özgürlük mücadelesinin bir parçası olduğunun bilinciyle;*”

“*KESK'in ilk tüzüğünün 4. Maddesinde şöyle deniyordu: “(N) Tüm ulusların eşit ve özgürce yaşayabilmeleri ve geleceklerini belirleyebilmelerinin önündeki engellerin kaldırılması için mücadele etmeyi amaçlar.”*”

Bu ifade günümüzdeki tüzükte şöyledir: g) (...) tüm ulusların eşit ve özgürce geleceklerini belirleyebilmelerinin (...) önündeki engellerin kaldırılması (...)

7 KESK, *Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu Anaitüzük*, İstanbul 1995, s. 4-5.

KESK'in tüzüğünde 4. maddede şu talep vardır: “*Toplumun karar süreçlerinde örgütlü olarak söz sahibi olduğu; devletten ve piyasadan azami ölçüde arındırılmış kamusal alanda eşit, ücretsiz, nitelikli, erişilebilir ve anadilinde kamu hizmetini savunur.*”

KESK'e bağlı sendikaların bazılarının tüzüklerinde de benzer amaçlar yer almaktadır.

KESK ve Avrupa Birliği emperyalizmi

Avrupa Birliği'ne “emperyalist” diyemeyen KESK, 2001 yılında DİSK ve Hak-İş'le birlikte ve Avrupa Sendikalar Konfederasyonu aracılığıyla Avrupa Birliği'nden alınan 1 milyon Euroluk bir projeye katıldı.

KESK yönetimi, yabancı bir devletten sağlanan parayla düzenlenmiş eğitim seminerine katılma konusundaki tartışmaları önlemek amacıyla, üye kitlesine yanlış bilgi verdi. *KESK'in Sesi* gazetesinin 2002 yılı Ocak ayında yayınlanan 50. sayısında yer alan “ETUC ile Ortak Eğitim Proje-miz Üzerine; Üyelerimiz Gibi Alçakgönüllü, Özgür ve Bağımsız” yazısında, “*projenin finansmanı ağırlıkla ETUC tarafından sağlanmaktadır*” denmekteydi. Bu bilgi, tümüyle gerçektir. Projenin finansmanı emperyalist bir güç olan AB tarafından karşılandı.

Türkiye'yi AB emperyalistlerine şikayet

Türkiye işçi sınıfı tarihinin kara sayfalarından biri, işçi ve kamu çalışanları örgütlerinin Türkiye'yi, emperyalist Avrupa Birliği'ne şikayet etmesidir. Türkiye'de işçi sınıfının sorunlarının ana sorumlularından olan Avrupa Birliği, çözüm yeri olarak görülmüştür.

Avrupa Komisyonu'nun genişlemeden sorumlu komiseri Verheugen 9 Eylül 2004 günü Türkiye'de KESK Genel Başkanı Sami Evren, DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi, Türk-İş Genel Başkanı Salih Kılıç, Hak-İş Genel Başkanı Salim Uslu ve TİSK Başkanı Refik Baydur'la görüştü.

Bu toplantıda özellikle KESK ve DİSK genel başkanları, Türkiye'yi komiser Verheugen'a şikayet ettiler ve sendikal hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi konusunda destek istediler.⁸

KESK yöneticileri Mustafa Avcı ve Mustafa Ecevit imzasıyla KESK'e bağlı sendikaların genel merkezlerine 9 Eylül 2004 günü gönderilen bilgi notunda şöyle deniyordu:⁹

⁸ *Evrensel, Akşam, Sabah, Yeniçağ, Radikal, Birgün*, 10.9.2004.

⁹ İki sayfalık bilgi notu.

“Toplantı öncesi yapılan lobi faaliyetleriyle, KESK’in toplantıya katılmaması için özel çabaların geliştirildiği bilgisi tarafımıza ulaşmıştır. (...) Konfederasyonumuz Genel Başkanı, toplantıda Avrupa Birliği’ne girelim mi, girmeyelim mi, tartışması içinde olmamıştır. Çalışma yaşamına ve demokratikleşmeye ilişkin somut değerlendirmelerde bulunmuştur. Özellikle Eğitim-Sen’in kapatılma davası, örgütlenme özgürlüğü önündeki engeller, insan hakları ihlalleri konularında değerlendirmeler yapmıştır. (...) Verheugen’in değerlendirmesinde ise, Eğitim-Sen’in kapatılmasının bir skandal olacağı, bu durumu takip edeceklerini ve bu konuda KESK ve Eğitim-Sen’le dayanışma içinde olacaklarını belirtmiştir.”

KESK, Avrupa Birliği’ni emperyalist bir merkez olarak kabul etmemektedir.

Aynı durum bir ölçüde ABD emperyalizmi için de geçerlidir. Kürt milliyetçilerinin ABD emperyalizmine iyice yaklaştığı koşullarda, KESK’in resmi belgelerinde ABD emperyalizmi kavramı giderek azalmıştır. Bazı yerlerde kullanılan “emperyalizm” kavramı ile kastedilen de Türkiye’dir.

KESK’in Türkiye Kamu-Sen’e itirazı

KESK 1997 yılı sonunda Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu’na (ICFTU) üye oldu. Türkiye Kamu-Sen ve Memur-Sen de bu örgüte üyelik için başvurduğunda, KESK’in konuya ilişkin görüşü istendi. KESK’in Türkiye Kamu-Sen’in başvurusuna itirazda kullandığı gerekçe, KESK’te hakim olan anlayışı yansıtmaktadır.

KESK’in itirazının tam metni yayımlanmadı. KESK’in itirazının özeti, ICFTU Genel Sekreterliği tarafından ICFTU Yönetim Kurulu’nun 9-10 Aralık 2005 günleri Hong-Kong’da yapılan toplantısına sunulan gizli raporda yer aldı. Bu rapordaki değerlendirme şöyledir:¹⁰

“Türkiye, Memur-Sen, Türkiye Kamu-Sen. Bu iki başvuru 1999 yılından beri henüz karara bağlanmamıştı. (...) KESK ve DİSK, Memur-Sen’in İslamcı bir örgüt olduğu ve **Kamu-Sen’in de, devletin bütünlüğü ideolojisini savunduğu ve bunun da azınlıkların haklarını reddettiği gerekçeyle her iki örgütün de üyeliğine kesin bir biçimde itiraz etti. KESK, itirazlarını açıklama belgeleri ve gazete kesikleriyle temellendirdi.**”

Yapılan itirazda öne çıkan, sınıf bilinci, sendikal ilkeler, demokrasi mücadelesi ve benzeri etmenler değildir. Türkiye Kamu-Sen’in üyeliğine itirazda gösterilen gerekçe, bir ayrılıkçı Kürt milliyetçisinin itirazıdır.

10 ICFTU, *Executive Board, Hong-Kong, 9-10 December 2005, Agenda item 5: Affiliation Questions*, 124EB/E/5.

12 Eylül 2010 Anayasa Referandumunda KESK'in Tavrı

KESK Genel Başkanı Sami Evren, 23 Temmuz 2010 günü referandum konusunda yaptığı açıklamada açıkça “boykot” çağrısı yapmasa da, BDP'nin tavrını benimsedi. Sami Evren şunları söyledi: *“Toplumsal sorunları çözmekten uzak AKP zihniyetini teşhir eden ve bunun üzerinden gerçek demokrasiyi savunan argümanlarımızı güçlendireceğiz. Aynı zamanda Ergenekoncu, darbeci, statükocu güçlerin egemenliğini artıracak siyasal zeminlere düşmeden, bu kesimlere tereddütsüz tutum almak dün olduğu gibi bugün de görevimizdir.(...) Ne AKP iktidarı bu ülkenin demokratikleşmesinin önünü açabilir, ne de 80 yıldır statükoyu koruyan güçler. Bu nedenle örgütümüz üçüncü bir cephenin oluşmasını, gerçek demokrasi mücadelesinin ortaya çıkarılmasını kendine ana eksen olarak almıştır.”*

Sami Evren, bu açıklamasında, “Hayır” cephesini Ergenekoncu, darbeci ve statükocu güçler” olarak nitelendirmekteydi.

KESK Genel Kurulu'na PKK müdahalesi

2010 yılı sonlarında KESK Genel Sekreteri Emirali Şimşek hakkında bir taciz iddiası gündeme geldi. Emirali Şimşek, sendikaları etnik kimlik mücadelesinde kullanan ekiptendi. Taciz iddiası basına yansdı. Bazı iddialara göre, tacize uğrayan kişinin savcılığa yaptığı başvuru geri alındı. Ancak olay büyüdü. Çeşitli örgütler tacizcilik karşısında açık ve sert tavır aldı. KESK Genel Başkanı Sami Evren, yaklaşan genel kurulda seçilme şansının kesinlikle bulunmadığını bildiğinden, bu olayı bahane ederek görevinden istifa etti. KESK'in Ocak 2011 olağanüstü genel kurulunda ve 1-3 Temmuz 2011 olağan genel kurulunda Emirali Şimşek aday olmadı. Daha doğrusu, bir iddiaya göre, bir yerlerden gelen talimatla, aday yapılmadı.

2 Temmuz 2011 tarihinde www.haberaktuel.com sitesinde yayımlanan habere göre, BDP eşbaşkan yardımcısı Nihat Oğraş'ta ele geçen belgede, KESK'in 1-3 Temmuz 2011 günleri yapılacak olan genel kuruluyla ilgili şu talimat veriliyordu: “Genel başkanlıktan ziyade genel sekreterlik ve alt kademelerde etkili olma daha doğrudur. Bir de daha önce görevde olup da hakkında bazı iddialar ileri sürülen EMR. arkadaşın bu aşamada görev almaması daha uygundur. Olayı ister doğru, ister yanlış olsun, aynı isimde ısrar etmenin bir faydası olmaz.” Basında yer alan haberlere göre, EMR olarak belirtilen kişi, Emirali Şimşek'ti.

KESK'te taciz iddiası ve KESK Disiplin Kurulu'nun kararı

KESK Disiplin Kurulu'nun Kürt milliyetçisi Emirali Şimşek'e ilişkin taciz iddiaları konusundaki kararı ilginçti:

“KESK Disiplin Kurulu olarak; 3 yıllık süreçte KESK MYK’sı tarafından Kurulumuza bir adet soruşturma talebi gelmiştir.

“Disiplin Kurulu olarak taciz iddiaları ile ilgili iddiaların sahibi KESK çalışanı A.E.’i defalarca aramamıza ve çağrıda bulunmamıza rağmen taciz iddiaları ile ilgili kurulumuza bilgi vermeyi kabul etmemiştir.

“Şu ana kadar Disiplin Kurulumuzca taciz iddiası ile ilgili alınan ifadelere iddianın oluştuğuna yönelik hiçbir bulgu ya da söyleme rastlanmamıştır.

“Disiplin Kurulumuz KESK eski Genel Başkanı Sami Evren’in basına verdiği demeçler ve yayınlanan yazılarla ilgili KESK’i kamuoyu önünde küçük düşürdüğü ve zarar verdiği için uyarı cezası ile cezalandırılmasına Semra Altınsoy Kaya’nın şerhi ile oy çokluğu ile karar almıştır.”

KESK’ten PKK’ya destek

19 Ekim 2009 günü 34 PKK militanı, askeri üniformalarıyla Habur’dan Türkiye’ye geldiğinde, onları karşılayanlar arasında KESK Genel Başkanı Sami Evren’le birlikte Genel Sekreter Emirali Şimşek de bulunuyordu.¹¹

Abdullah Öcalan’ın cezaevi değiştirilince, KESK Genel Sekreteri Emirali Şimşek’in tepkisi şöyle oldu: “İmralı nezle olursa, Kürt halkı grip olur... Kürt sorunu İmralı’dan bağımsız çözülemez.”

2010 yılı Mayıs ayında PKK’ya karşı başlatılan askeri operasyonları engellemek isteyen BDP, bazı demokratik kitle örgütleriyle birlikte Lice’de canlı kalkan oluşturmaya çalıştı. Canlı kalkan eylemine, KESK Genel Sekreteri Emirali Şimşek ile KESK Kadın Sekreteri Songül Morsümbül de katıldı.¹²

Akil Lami Özgen

KESK’in Kürt milliyetçilerinin hakimiyeti altına girdiğinin en önemli göstergelerinden biri, genel başkanlığa Lami Özgen’in seçilmesi ve Lami Özgen’in de, AKP iktidarının, emperyalizmin çizdiği politika doğrultusunda, Kürt milliyetçileriyle işbirliğine girme sürecinin önemli adımlarından biri olarak, 2013 yılında Başbakan R. T. Erdoğan’ın akil adamlığını kabul etmesi ve çeşitli eleştirilere karşın bu görevini kararlı bir biçimde sürdürmesidir.

¹¹ *Cumhuriyet*, 21.10.2009.

¹² *Cumhuriyet*, 17.5.2010.

Öcalan'ın mektubu ve KESK Genel Başkanı'nın açıklaması

Abdullah Öcalan 21 Mart 2013 günü Diyarbakır'daki kutlamalarda okunmak üzere bir mektup gönderdi. Bu mektupta şu ifadeler de yer alıyordu:

“Zağros ve Toros dağ eteklerinden, Fırat ve Dicle nehir vadilerine; kutsal Mezopotamya ve Anadolu topraklarından tarım, köy ve şehir uygarlıklarına ANALık eden halkların en eskilerinden olan Kürtler sizlere selam olsun. (...) Bizim kavgamız hiçbir ırka, dine, mezhebe veya gruba karşı olmamıştır, olamaz. Bizim kavgamız ezilmişliğe, bilgisizliğe, haksızlığa, geri bırakılmışlığa her türlü baskı ve ezilmeye karşı olmuştur. (...) Ben, bu çağırma kulak veren milyonların şahitliğinde diyorum ki; artık yeni bir dönem başlıyor, silah değil, siyaset öne çıkıyor. Artık silahlı unsurlarımızın sınır ötesine çekilmesi aşamasına gelinmiştir. (...) Etnik ve tek uluslu coğrafyalar oluşturmak, bizim aslımızı ve özümüzü inkar eden modernitenin hedeflediği insanlık dışı bir imalattır. (...) Kürdistan ve Anadolu tarihine yarasız şekilde tüm halkların ve kültürlerin eşit, özgür ve demokratik ülkesinin oluşması için herkese büyük sorumluluk düşüyor. (...) Saygı değer Türkiye halkı; Bugün kadim Anadolu'yu Türkiye olarak yaşayan Türk halkı bilmeli ki Kürtlerle bin yıla yakın İslam bayrağı altındaki ortak yaşamları kardeşlik ve dayanışma hukukuna dayanmaktadır. Gerçek anlamında, bu kardeşlik hukukunda fetih, inkar, red, zorla asimilasyon ve imha yoktur, olmamalıdır. Kapitalist Moderniteye dayalı son yüzyılın baskı, imha ve asimilasyon politikaları; halkı bağlamayan dar bir seçkin iktidar elitinin, tüm tarihi ve de kardeşlik hukukunu inkar eden çabalarını ifade etmektedir. Günümüzde artık tarihe ve kardeşlik hukukuna ters düştüğü iyice açığa çıkan bu zulüm cenderesinden ortaklaşa çıkış yapmak için hepimizin Ortadoğu'nun temel iki stratejik gücü olarak kendi öz kültür ve uygarlıklarına uygun şekilde demokratik modernitemizi inşa etmeye çağırıyorum. (...) Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed'in mesajlarındaki hakikatler, bugün yeni müjdelere hayata geçiyor, insanoğlu kaybettiklerini geri kazanmaya çalışıyor.”

KESK Genel Başkanı Lami Özgen, A. Öcalan'ın bu mektubuna ilişkin olarak bir açıklama yaptı: *“Sayın Öcalan'la görüşmeler yapılması, bu yöntemin öne çıkması hem Kürtler hem de Türkiye halkları, ezilenler, işçi ve emekçiler açısından önemlidir. Biz de bu sürecin, bu şekliyle yürümesini önemli buluyoruz. (...) Parlamento resmi olarak bazı kararlar almak suretiyle bu sürecin yürütülmesinde rol oynamalıdır. (...) Öğrendiğimiz kadarıyla İmralı'da Sayın Öcalan'ın öne çıkardığı perspektif ve bu perspektif üzerinden çözüm sürecinin geliştirilmesi bizler açısından da önemlidir. Kendisi, nihayetinde bir çözüm sürecine gitmenin olanaklarını ifade*

ediyor. Tabii ki orta uzun vadede geliştirilmeli, yayılmalı, ancak bizler açısından öne çıkarılan bu çerçeve ve içinde barındırdığı olanakların önemli olduğunu söyleyebilirim.”¹³

“Kuzey Kürdistan Birlik ve Çözüm Konferansı”nda KESK’liler

Kuzey Kürdistan Birlik ve Çözüm Konferansı 15 Haziran 2013 tarihinde Diyarbakır’da toplandı. Toplantıya katılan delegeler arasında, KESK’ten olduğu belirtilen, Cemile Babaoğlu, Hasan Ölgün ve Metin Demirel bulunuyordu. Konferansta alınan kararların bazıları şöyleydi:

“2- Kürdistan halkları kendi tercihleriyle statülerini (özerklik-federasyon-bağımsızlık gibi) belirleme hakkına sahip olduğunu, Kürdistan halklarının kendi kaderini tayin hakkının sadece Kürdistan halkının kararına ve onayına bırakılması Konferansımızda ortaklaşılacak bir ilkedir. Konferansımız Kürdistanın bir statüsü olmadan Kürt sorununun nihai olarak çözülemeyeceğini karar altına almıştır.

“11-Konferansımız uluslararası örgütlerden ve devletlerden PKK’nin terör listesinden çıkarılmasını talep eder.”

Sonuç

KESK’in günümüzde izlediği Kürt milliyetçiliği çizgisi, KESK’in üye sayısının azalması ve KESK tarafından düzenlenen eylemlerin başarısızlığının en önemli nedenidir. KESK’in genel grev çağrıları kamu çalışanları kitlesinde yanıt bulmamaktadır. Eylemlere katılanların sayısı, katılımcıların coşkusu iyice azalmıştır.

KESK’in ve bağlı sendikaların yönetimlerinde Kürt milliyetçilerinin etkisinin iyice artması, sendika-içi demokrasiye de darbe indirmektedir. Sendika seçimleri, belirli siyasal grupların temsilcileri arasında yapılan pazarlıklarla bölüşülen yönetimlere siyasal gruplarca atanan kişilerin onaylanması biçiminde geçmektedir. Sendika-içi demokrasinin iyice zayıflaması ve KESK’in siyasal örgütlerce (ve özellikle Kürt milliyetçileri tarafından) kullanıldığı düşüncesi, KESK’e duyulan güvene büyük darbe indirmektedir.

Günümüzdeki KESK yönetimi, ABD ve AB emperyalizmine, sermayedar sınıfa, çağdışı aşiret ilişkilerine, AKP’ye açık tavır alamamaktadır. Memurların ve sözleşmeli personelin net gerçek gelirlerinde artışın yaşandığı koşullarda bu tavır milyonlarca memuru fazla rahatsız etmez. Ancak

13 <http://firatnews.com/news/guncel/kesk-genel-baskani-ocalan-in-perspektifini-onemsiyoruz.htm>

Memur-Sen'in imzaladığı toplu iş sözleşmesinde 2014 yılında enflasyonun yüzde 6'yı aşması durumunda memur aylıklarına enflasyon farkının eklenmesi öngörülmektedir.

Ekonomik kriz derinleşmekte, enflasyon hızlanmaktadır. 2014 yılında gerçekleşecek yüksek enflasyonla birlikte memurların ve sözleşmeli personelin net gerçek gelirlerinde önemli düşmeler yaşandığında, KESK yönetimi ya eski tavrını sürdürecektir, ya da sosyalist geleneğinin de etkisiyle, AKP ve emperyalizme karşı tavrı almak zorunda kalacaktır. Bu ise, emperyalizmin ve AKP'nin işbirlikçisi Kürt milliyetçileri ile KESK tabanı arasında ciddi çelişkiler yaratacaktır. Bu açıdan bakıldığında, 2014 yılı KESK'in geleceğinin belirleneceği bir dönem olacaktır. KESK, ya tümüyle Kürt milliyetçiliğinin etkisine girecek ve üye kitlesinin çoğunu kaybedecektir; ya da Kürt milliyetçilerini tasfiye ederek, sınıf mücadelesi doğrultusuna girecektir.